

**ВАЙНШТЕЙН Самуїл Миронович
(12 лютого 1918 р. – 21 квітня 1996 р.)**

*100 років від дня народження***ВАЙНШТЕЙН САМУЇЛ МИРОНОВИЧ –
АРХІТЕКТОР, НАУКОВЕЦЬ, МИТЕЦЬ**

Самуїл Миронович Вайнштейн – український архітектор, кандидат архітектури, старший науковий співробітник, почесний член Української академії архітектури.

Архітектурний доробок С.М. Вайнштейна значний. Це був час того покоління архітекторів, що після захисту дипломів прямо пішли на фронт Другої світової війни, а по її закінченні виконували величезну роботу по відбудові вщент зруйнованих міст і сіл України. В наші дні, коли йдеться про відродження української культури та розбудову великої української держави виникає потреба критично оцінити здобутки архітектури минулого і виявити ті позитивні риси, які будуть сприяти становленню сучасного архітектурного стилю, що так потрібно для сьогодення (як стверджував Юрій Асєєв).

Народився С.М. Вайнштейн 12 лютого 1918 р. у м. Києві. Середню освіту Самуїл Миронович здобув як відмінник першого випуску середньої школи № 79 імені Шмідта (1935 р.). З юнацтва працював художником стадіону «Динамо» в м. Києві (1934 р.).

У 1935-1941 рр. С.М. Вайнштейн навчався на архітектурному факультеті Київського інженерно-будівельного інституту (КІБІ), після закінчення якого отримав спеціальність архітектора, виконавши дипломний проект Палацу культури для машинобудівного заводу. Під час навчання був відмінником, тому став першим Сталінським стипендіатом КІБІ. Однокурсниками С. Вайнштейна були такі знані архітектори, як Ю. Асєєв, Е.Грінгоф, А. Мілецький, Є. Маринченко, А. Малиновський, В. Кравченко, Г. Слуцький та багато тих, хто створили післявоєнну та сучасну архітектуру. А бути кращим у середовищі таких однокурсників, відомих згодом архітекторів, провідних майстрів архітектури, які найбільш яскраво проявили себе повоєнні десятиліття – було не просто! У той час в КІБІ підготовку архітекторів вели вчені, майстри архітектури та інженерного мистецтва, що стали національною гордістю – Олександр Матвійович Вербицький, Володимир Гнатович Заболотний, Василь Григорович Кричевський, Йосип Юлійович Каракіс, Олександр Якович Хорхот, Валер'ян Микитович Риков; інженери - Володимир Григорович Монтович, Борис Миколайович Горбунов, Микола Дмитрович Жувін, Сергій Юхимович Краснітській, Микола Васильович Корноухов, В'ячеслав Михайлович Ярин та ін.

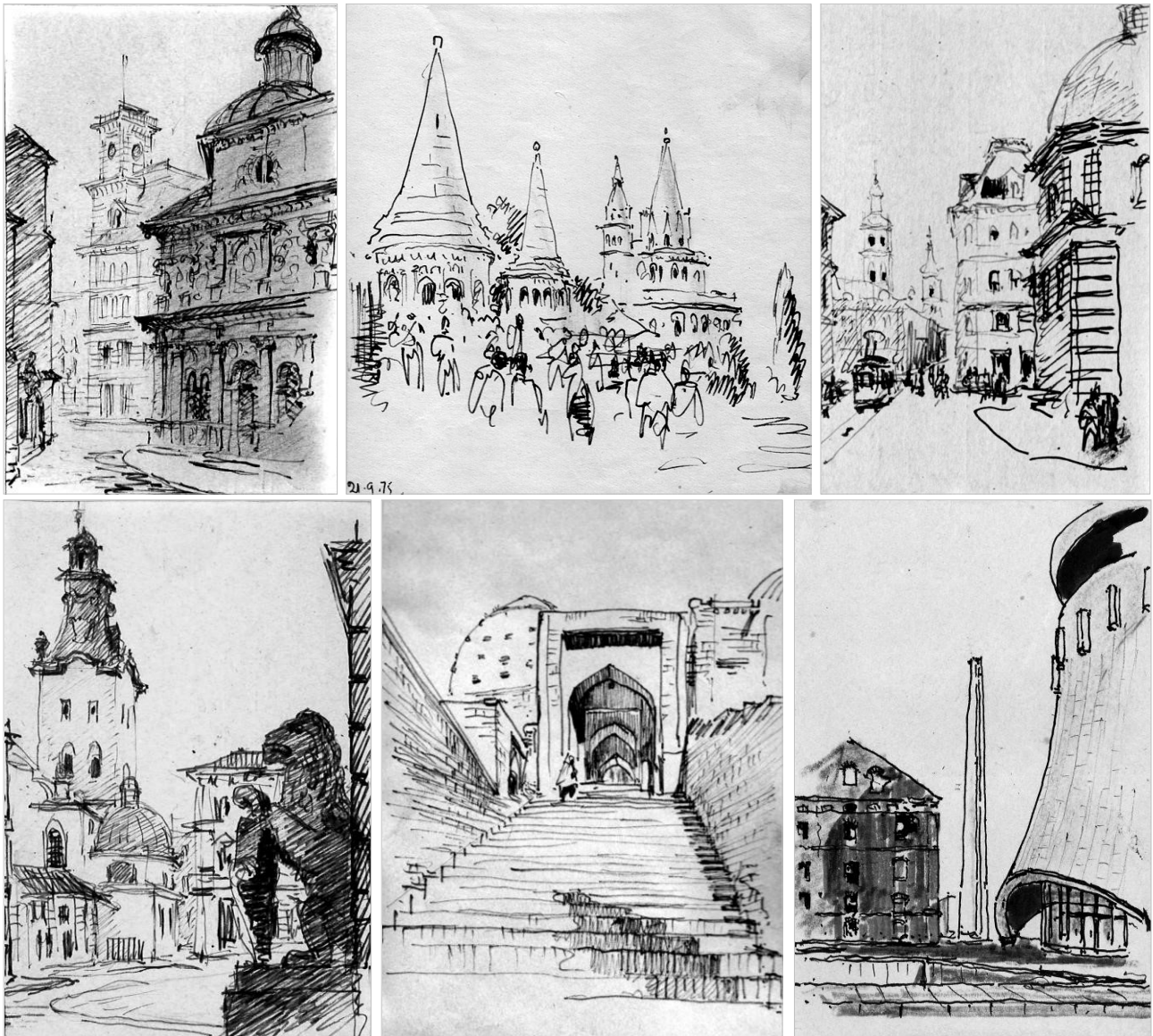
Після закінчення інституту у квітні 1941 року молодий архітектор з перших днів Другої світової війни пішов на фронт в інженерні війська, будуючи бліндажі, окопи, відновлюючи мости, переправи, дороги. Лейтенант С.М. Вайнштейн почав війну від оборони Києва, Кавказу до оборони Сталінграда, приймав участь у складі 2 Українського фронту у взятті Будапешта і закінчив війну у Словаччині. Отримав бойові нагороди – 15 медалей і Орден червоної зірки. І в тяжких умовах війни не поривав з архітектурною та мистецькою творчістю: проектував та забудовував монументи на братських могилах наших воїнів у Румунії, Угорщині, Чехословаччині, споруджуючи численні пам'ятники з граніту, мармуру та бронзи. Після війни міста Банська Бистриця, Хатван, Клуж, Шафаріково, Мішкольць нагородили архітектора Вайнштейна С.М. почесними званнями «Почесний громадянин».

Вже з 1946 р. став членом Спілки архітекторів України. З моменту утворення Академії архітектури Української РСР у 1946 році став аспірантом Інституту аспірантури (науковий керівник О.В. Власов головний архітектор Києва та майбутній головний архітектор Москви). Захистив кандидатську дисертацію у 1950 році і в тому же році отримав посвідчення молодшого наукового співробітника, а у 1964 р. – атестат старшого наукового співробітника Академії архітектури Української РСР. З 1948 р. С. Вайнштейн розробляв проекти меблевої фурнітури з металу, пластика та дерева, які стали експериментальними зразками. Він займався розробкою проектів клубів як самостійно, так і у співпраці, зокрема з архітектором-другом М. Коломійцем. У 1955-1957 рр. – вчений секретар Інституту архітектури споруд Академії будівництва і архітектури УРСР. У 1956 р. С. Вайнштейн брав участь у проектуванні адміністративного будинку для селища КремГЕС. У цьому ж році він виконав експериментальний проект клубу для села, що переноситься із зони затоплення, на 400 осіб. У 1958 р. у складі групи авторів він брав участь у розробці проекту експериментального мікрорайону на Батиевій горі в м. Києві (з досліджень фахівців бібліотеки Заболотного). У 1958-1963 рр. був старшим науковим співробітником Інституту архітектури споруд Академії будівництва і архітектури УРСР.

Весь свій науково-творчий шлях пройшов у Київському зональному науково-дослідному інституті експериментального проектування (КиївЗНДІЕП) (зараз – Український зональний науково-дослідний і проектний інститут по цивільному будівництву), який був утворений у 1963 році, в зв'язку з реорганізацією та ліквідацією Академії будівництва і архітектури УРСР.

Основними результатами проектної діяльності С.М. Вайнштейна (понад 80 проектів), зокрема 27 конкурсних, 20 з них стали переможцями. У складі авторського колективу були розроблені та збудовані ансамблі центрів міст та

сіл: Нова Каховка (Палац Культури та Будинок Рад з парковою зоною) (будівництво 1952-1955 рр.); експериментальні клуби у селах Пісчане, Моринці, Веселе (будівництво 1951-1965 рр.); ансамбль громадського центру у селі Ксаверівка (Палац культури, сільрада, їдальня, магазин, будинок побуту) (будівництво 1957-1961 рр.); Будівля Рад у Світлогорську (будівництво 1960 р.); житловий район «Комсомольський» у місті Києві на 50 тис. мешканців (генплан та понад 20 об'єктів), з центрами побутового обслуговування (будівництво 1961-1988 рр.); центри торговельно-побутового обслуговування у різних районах Києва та інших міст (Березняки, Ново-Белічі, Біла Церква, Донецьк) (будівництво 1960-1988 рр.); районні будинки побуту в місті Києві (Залізничний, Дніпровський, Дарницький – 8 об'єктів) (будівництво 1961-1975 рр.); проекти центральних частин міст (Хмельницький, Ворошиловград (Луганськ), Суми, Жданов (Маріуполь), Кишинів, Дніпродзержинськ (Кам'янське) (1967-1978 рр.); проект и забудови показових мікрорайонів (Баку,

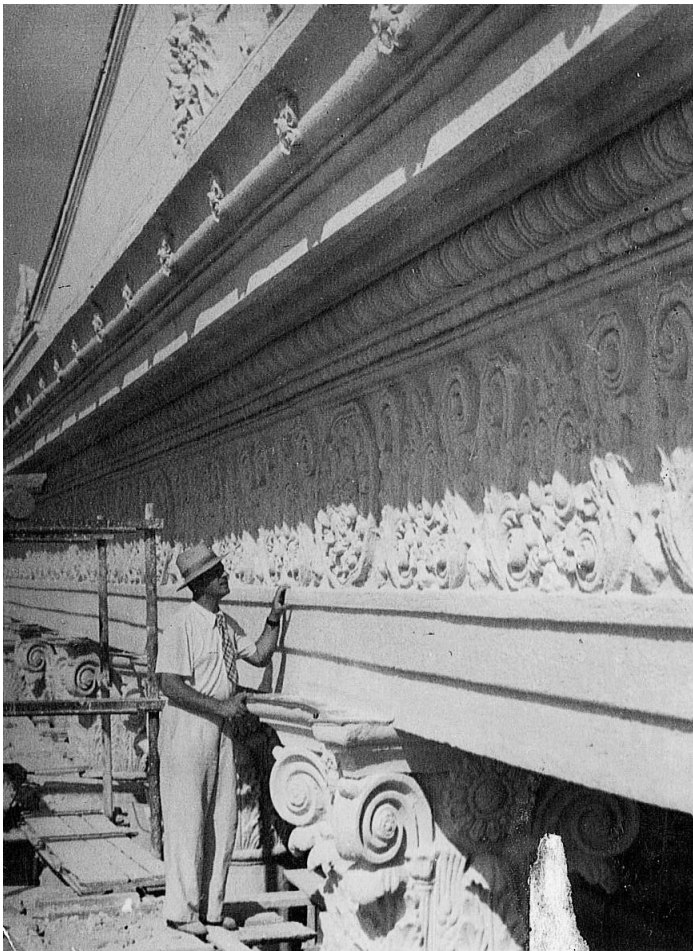

Подорожні скетчі пером та фломастером

Ростов-на-Дону, Тюмень, Київ – Теремки-1, Троещина) (1970-1980 рр.); проекти зразково-показових житлових комплексів (Макіївка, Ленінський, Донецьк) (1983-1987 рр.). 8 об'єктів будівництва були відмічені Республіканською премією.

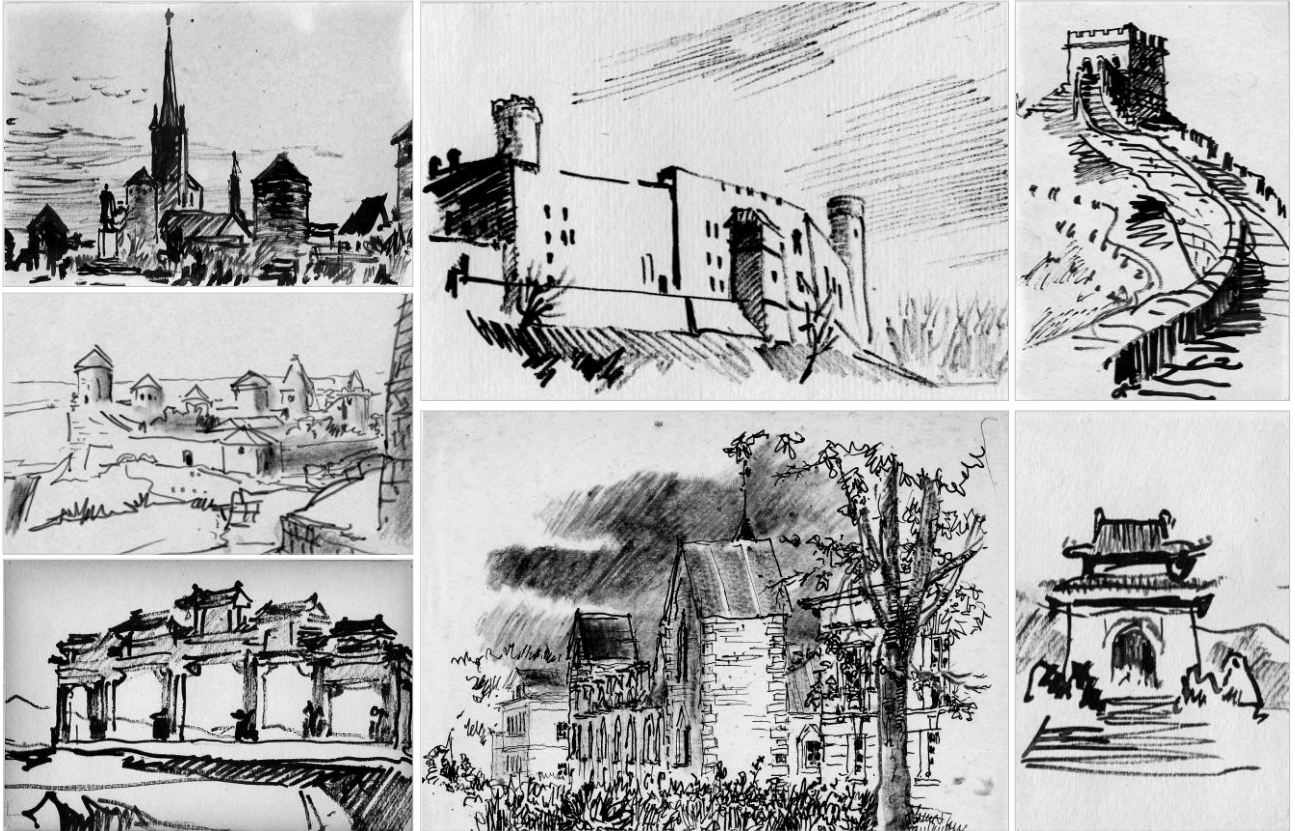
Самуїл Миронович Вайнштейн автор понад 100 наукових праць, статей та розробок з найважливіших проблем архітектури, масового культурно-побутового обслуговування та містобудування, що впроваджені в практику. Основними результатами наукової діяльності С.М. Вайнштейна були дослідження з теорії і практики будівництва громадських та житлових будівель, житлових комплексів, комплексної забудови в Україні. Вайнштейн був автором розділу «Жилые здания и общественные центры» у «Рекомендациях по планировке и застройке жилых районов и микрорайонов», (ЦНИИП градостроительства, 1980 р.). Багаторічна професійна, практична, наукова та творча діяльність С.М. Вайнштейна поєднувалась водночас з майстерністю лектора-пропагандиста архітектури та художнього слова.

Як згадував однокурсник Самуїла Мироновича Юрій Сергійович Асеев: «Характерною рисою творчості С.М. Вайнштейна є його співдружність з

Автор на об'єкті в Новій Каховці.
Капітель та фриз – власні композиції

майстрами образотворчого мистецтва. Майже в кожній його роботі присутній синтез мистецтв, що так потрібен нашій архітектурі останніх часів. Декоративними барельєфами та тематичною скульптурою прикрашено фасад Палацу культури в Новій Каховці, в інтер'єрі палацу широко застосовані монументальні мозаїчні панно, вітражі, різьба. В центрі ансамблю житлового масиву «Комсомольський» привертає увагу центр послуг та кафе з великим мозаїчним панно «Засновники Києва – Кий, Щек і Хорив та сестра їх Либідь», виконане художником Г. Довженком. Ряд кольорових панно, розміщених на окремих спорудах магістралі, намагались підсилити художні враження від

Подорожні скетчі пером та фломастером

забудови масиву. Образ Великого Кобзаря ми бачимо в живописних панно клубів у селах Моринці та Піщане. Більшість з цих проектів будівель було відмічено на союзних та республіканських конкурсах на кращі споруди».

Творча діяльність архітектора-митця проходила крізь усе життя. Самуїл Миронович майстерно володів арсеналом образотворчих засобів. За спогадами М.М. Дьоміна: «На відміну від багатьох, він був схильний не тільки дивитися, а й бачити. У своїх численних подорожах по країні і за кордоном він ніколи не розлучався з пером і фломастером та залишив після себе серію чудових замальовок – подорожніх нотаток, що відрізняються гостротою бачення, умінням зупинити мить, схопивши основне, найголовніше, і відобразити на папері в вишуканих формах те, що найбільше схвилювало і вразило». Залишилися понад 300 етюдів, малюнків, скетчів пам'яток архітектури, зроблених швидко і під час зупинки екскурсії, у багатьох зарубіжних країнах та республіках Радянського Союзу, де він мандрував протягом творчого життя. Архітектор також був учасником ряду художніх виставок Співки архітекторів, (Республіканська виставка «Зарубежная архитектура глазами архитекторов»).

21 квітня 1996 року Самуїл Миронович Вайнштейн завершив свій життєвий шлях. Залишилась добра пам'ять його учнів, колег та рідних. В цьому році йому б виповнилося 100 років з дня народження.